

Pfv.IV.22.067/2012/6.szám

A Kúria az Orgován Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Orgován István ügyvéd) által képviselt felperesnek a .. jogtanácsos által képviselt Honvédelmi Minisztérium alperes ellen szellemi alkotás felhasználása miatt a Fővárosi Törvényszék előtt 22.P.27.389/2010. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.20.692/2012/6. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes által 37. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítélet alapjául szolgáló releváns tényállás szerint a felperes ..én a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál (SZTNH) a .. vonatkozó szabadalmi bejelentéssel élt. A leírás 2. pontjának tartalma: „2.1. A tartalékerő egy, a HM-től független, de annak felügyelete alatt lévő Szervezet rész, amely őrzi-védi a HM létesítményeit.

2.2. Ez a Szervezet HM őrző-védő munkára csak olyan 18-52 év közötti személyeket oszt be, akikkel a Magyar Honvédség önkéntes tartalékos szerződést kötött. Ha a HM a tartalékosokat behívja, a szervezet jogosult és köteles egyéb állományával a HM létesítmények átmeneti őrzés-védelméről gondoskodni.

2.3. A megoldás újszerű, mert

2.3.1. a költségvetés megtakarítja a külön készenléti díjat, mégis meg tudja oldani a feszítő tartalékos problémát,

2.3.2. a HM létesítményeit önkéntes tartalékos katonák őrzik, akik esküt tettek,

2.3.3. ez a megoldás nem alkotmányellenes (ugyanis a Szervezet más őrző-védő munkát is vállalhat, ahová bárkit beoszthat), míg ha a HM eszközölné közvetlenül ezt a megoldást, úgy az sértené az esélyegyenlőséget a munkához jutás területén. A Szervezetnél ez esetben a tartalékosok őrző-védő munkája fix, a többi alkalmazotté pedig a megrendelésektől függ."

A szabadalmi leírást a 141/2008. (V.16.) Kormányrendelet felhatalmazása alapján másnap megtekintette a HM Fejlesztési és Logisztikai Ügynökségének kirendelt megbízottja, aki nem kezdeményezte a bejelentés államtitokká minősítését.

2010. október 17-én .. államtitkár a .. című műsorában nyilatkozott a tartalékos rendszerrel kapcsolatos elképzelésekről.

2010. november 2-án a felperes önkéntes műleírást nyújtott be az SZTNH-hoz, azonban végül szabadalmi oltalmat nem igényelt.

A felperes keresetében 90.000.000 forint és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Ptk. 86. § (3) bekezdése és 87. § (2) bekezdése alapján. Keresetét arra alapította, hogy az önkéntes védelmi tartalékosok vonatkozásában a honvédelmi törvény módosítása, a HM által a szabadalmi leírásból megismert know-how-nak minősülő ötletét tartalmazza, vagyis azt, hogy a laktanyák őrzését ne szerződéses úton oldja meg az alperes, hanem a jelenleg biztonsági őrként szolgáló személyek legyenek egyben tartalékosok is, mert így nem szükséges részükre havi 30.000 forint készenléti díjat fizetni. Az alperes 2011. januárjától 2047 fő tartalékos fegyveres biztonsági őrrel állított be, így 60.000.000 forint a havi megtakarítás, ami öt évre számítottan 3,6 milliárd forint és ennek 2,5 %-ában határozta meg az igényelt térítés összegét.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Megállapította: a felperes nem bizonyította, hogy szellemi alkotását az alperes megszerezte, illetve hogy az olyan jellegű, amelyet törvényi védelem illet meg. A hivatal tájékoztatása alapján elfogadta igazoltnak, hogy a jogszabályi felhatalmazás alapján az alperes a szabadalmi leírást a benyújtást követő napon megismerte, azonban az abban megfogalmazott ötlet nem érte el azt a szintet, ami egy önálló szervezési megoldás know-how-vá minősítéséhez szükséges és a törvénymódosításban nem is azt valósította meg maradéktalanul. Voltak ugyan hasonlóságok a felperesi elgondolás és a jogszabályi megoldás között a tartalékosok erő tekintetében, de ez

nem olyan mértékű, ami jogsérelmet eredményezne. Az események sorrendjére utalva úgy ítélte meg, hogy az időbeli történések is kizárják a felperesi ötlet alperesi megvalósíthatóságát. A törvényi szabályozásban tükröződő tartalom nem egyezik meg a felperes által 2010. októberében benyújtott szabadalmi leírással, az egyezés csupán annyi, hogy a személyi állomány részben azonos körből kerül ki, de ez önmagában nem jelenti azt, hogy az alperes a felperes ötletét valósította volna meg. Az egyezés költségmegtakarítást, pénzben kifejezhető hasznot nem is eredményez.

A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Ptk. 86. és 87. §-a alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes szervezési ötlete nem minősül know-how-nak és a törvénymódosításban megfogalmazott alperesi megoldás nem azonos a felperesi elgondolással, így az alperesi felhasználás nem állapítható meg. Kifejtette, hogy a felperes a perben nem bizonyította: az általa szervezési ötletnek nevezett ismeret know-how szintű védelem alatt áll és azt az alperes engedélye nélkül jogellenesen felhasználta.

Miután a védelem lajstromozatlan, ebből következően a jogsérelemre hivatkozó személynek kell bizonyítani azt, hogy a másik fél a védelem alatt álló ismeretet vagy tapasztalatot elsajátította és felhasználta. A know-how vagyoni értéke lényegében annak az eredménye, hogy alkotó tevékenység útján, jellemzően gazdasági, műszaki, szervezési ismeretek és tapasztalatok révén, társadalmilag széles körben alkalmazható tudásanyag jön létre. Jelen esetben azonban ilyen szintű ismerethalmaz felperesi kidolgozása nem állapítható meg, mert a szabadalmi leírás még az önkéntes tartalékos katonai szolgálat részelemét sem dolgozta ki oly módon, ami a törvénymódosítás alapját képezné. A szabadalmi leírás 2. pontjában a felperes valójában nem a tartalékos rendszer kialakításával foglalkozik, hanem arra koncentrál, hogy a katonai létesítmények őrzését hogyan lehetne a tartalékos állománnyal költséghatékonyan, önkéntes alapon és az alkotmányos elveknek megfelelően megoldani. Tehát az önkéntes tartalékos rendszert alárendeli a HM létesítmények őrzés-védelmének annak érdekében, hogy a feladat ellátásáért a jövőben ne kelljen külön készenléti díjat fizetni.

A felperes kizárólag a fellebbezési eljárásban hivatkozott arra, hogy az ötlet lényege az volt, ha a laktanyákat őrző fegyveres biztonsági őrök a ..-től fizetést kapnak, akkor elvárható, hogy vállaljanak tartalékosként is szerepet és ezzel az önkéntes tartalékosok rendelkezési díját meg lehetne takarítani, tehát ez ingyenes szolgálatot jelentene. Miután a 2010. évben a Magyar Honvédség tartalékos állománya 18 főből állt, nem volt egyértelmű, hogy a felperes milyen megtakarítást remélt az elképzelés megvalósításától. A törvénymódosítás alapján kialakult helyzetben nem igazolt a felperes számítása szerinti költségvetési

megtakarítás. Bár az önkéntes tartalékos jogviszonyban álló katonának a továbbiakban már nem jár készenléti vagy rendelkezésre állási díj, viszont a részükre járó természetbeni juttatásoknak nem vitásan költségvetési vonzata van, tehát nem valósul meg a felperesi ötlet utóbb meghatározott lényegét jelentő ingyenesség követelménye. Egyetértett az ítélőtábla az elsőfokú bírósággal abban, hogy a 2010. évi törvénymódosítás nem vezethető le a felperes elképzeléséből. Az elfogadott jogszabály strukturáltan és részletekre is kitérve határozza meg az egyes tartalékos kategóriák feladatkörét, az alkalmazás és az ellentételezés feltételeit, az esetleges hasonlóságok tekintetében pedig nem igazolt, hogy azok csak a felperes ötletéből és nem korábról ismertek vagy párhuzamos fejlesztésből adódnak. Erre nem lehetett következtetni .. illetve .. tanúvallomásából sem. A törvényjavaslat 2010. október 25-étől volt elérhető az alperes honlapján, illetve a törvényalkotói szándék átfogó tartalékos rendszer kiépítésére irányult és ez a jóval korábban született 80/2008., illetve a 124/2008. országgyűlési határozatokból megállapítható, ami szintén cáfolja azt, hogy az alperes a felperes ötletét valósította volna meg.

A felperes eljárási kifogását megalapozatlannak találta az ítélőtábla. A Pp. 386/A. § (3) bekezdése alapján a kiemelt jelentőségű perekben a jogi képviselőt kötelező, amit a folyamatban levő ügyekre is megfelelően alkalmazni kell. Ez nem eredményezi a már megindult ügyben megelőzően lefolytatott bizonyításnak a felek nyilatkozatainak vagy tanúk vallomásának, illetve a bíróság intézkedéseinek érvénytelenségét, ezért értékelhető volt .. tanúvallomása.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak megváltoztatását és a keresete szerinti döntés meghozatalát kérte. Tévesnek tartotta az ítélőtábla megállapítását, miszerint a Magyar Honvédség részére egy komplex önkéntes tartalékos koncepciót kellett volna készítenie. Szellemi alkotásával csupán arra keresett megoldást, hogy az Országgyűlés és a HM meg tudja oldani a tartalékos kérdést a nehéz költségvetési helyzetben, a megoldás révén pedig megtakarítást is elérjen. Megállapítható az Országgyűlés és a HM rendelkezéseiből, hogy az egyedüli változás az, hogy a felperes know-how-ja alapján a védelmi tartaléknak nevezett ágazat rendelkezésre állási díjáról nem tartalmaz rendelkezést. A műveleti tartaléknak elnevezett ágazat, a maga rendelkezésre állási díjával a korábbi általános önkéntes tartalék volt az általános rendelkezésre állási díjával. Itt az önkéntes tartalék korábbi létszáma nem releváns.

.. tanúvallomása azt támasztotta alá, hogy a felperes szervezési megoldásával 2010. október eleje előtt nem találkozott. Ezt a tanúvallomást az eljáró bíróságok nem értékelték kellő súllyal. A Pp. 164. § (1) bekezdésére hivatkozással a másodfokú bíróság azt a

látszatot kelti, mintha a know-how-k anyagi jogi szintű konkrét védelem alatt állnának és ennek alapján a felperes nem élt kellő bizonyítással. A Ptk. csak általános védelmet biztosít, a konkrét védelem adott esetben a bíróság feladata. Erre nézve kért iránymutatást jogegységi határozattal. 2010. október 5-től a felperes szellemi alkotása a Magyar Szabadalmi Hivatalban mint szabadalmi bejelentés a vizsgálati díjak befizetésével védelem alatt állt. Az alperes az 1995. évi XXXIII. törvény 7. § (7) bekezdését sértette meg a ..-ben történő nyilvánosságra hozatallal, 34. §-át pedig a szabadalmi bejelentés bitorlásával, 2010. október 6-át követően pedig a szellemi alkotás jogosulatlan felhasználásával.

Az ítélet tábla tévesen értelmezte a szabadalmi leírást, amikor azt állítja, hogy nem a tartalékos rendszerrel foglalkozott, hanem azzal, hogyan lehetne tartalékosokkal HM létesítményeket őrizni. Ezzel szemben a felperest az érdekelte, hogy olyan biztonsági örök őrizték a HM objektumokat, akik egyben tartalékosok is és biztonsági őri fizetésükön túl a HM-től ne kapjanak rendelkezésre állási díjat, hanem ezt a központi költségvetés megtakarítsa. A 2010. évi CLXXX. törvény fel is hatalmazza a honvédelmi minisztert, hogy az önkéntes tartalékosokkal, mint polgári fegyveres biztonsági őrokról rendelkezzen, a miniszter erről szóló határozatait a 2011. januári Honvédelmi Közlönyben jelentek meg. Mindez azt bizonyítja, hogy a szervezési megoldás a HM-ben a szabadalmi hivatali megtekintés előtt nem állt rendelkezésre.

Hivatkozott arra is, hogy az elsőfokú eljárás során bizonyította a 80/2008. és a 124/2008. országgyűlési határozatok csak általánosságokkal foglalkoznak, a per tárgyát nem érintik. Törvénysértőnek tartotta az eljárási kifogás elutasítását is. A Pp. 386. § (3) bekezdése 2012. január 1-től volt hatályos, erre tekintettel az elsőfokú bíróság a 2012. januári, .. meghallgató tárgyalási napot semmisnek nyilvánította és azt 2012. márciusában megismételte. Az alperes azonban a tanú megismételt tárgyalási napon való meghallgatását nem kérte. Téves a másodfokú bíróság álláspontja, amellyel a szellemi alkotását, mint ötletet minősítette. Kérte a per tárgyának pontos megállapítását és az elsőfokú bíróság által megállapított perköltségek hatályon kívül helyezését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében részben a felülvizsgálati kérelem elutasítását kérte. Másrészt a jogerős ítélet hatályában való fenntartását indítványozta.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alaptalan.

A felülvizsgálati ellenkérelemben foglaltakra tekintettel a Kúria elsőként arra mutat rá, hogy ha a felülvizsgálati kérelem megfelel a Pp.270-272.§-ában meghatározott feltételeknek, a felülvizsgálati

kérelem hivatalból történő részbeni elutasításának nincs helye (Pp.273.§). Miután a felperes felülvizsgálati kérelme e követelményeknek eleget tett, ezért a Kúria annak alapján érdemben vizsgálta a jogerős ítéletet.

A Ptk. 86. § (1) bekezdése kimondja, hogy a szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll. A (2) bekezdés alapján a védelmet - törvény rendelkezésein kívül - az alkotások meghatározott fajtáira, valamint egyes rokontevékenységekre a szerzői, az iparjogvédelmi (a szabadalmi, a védjegy-, eredetmegjelölés-, származásjelzés- és mintaoltalom), valamint a hangfelvételek előállítóit védő jogszabályok határozzák meg. A (3) bekezdés szerint a törvény védi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről külön jogszabályok nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még közkinccsé nem váltak. A (4) bekezdés szerint a személyeket a védelem illeti meg a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében is. A védelmi idő kezdetét és tartamát jogszabály határozza meg.

A Ptk. 87. § (1) bekezdése értelmében, akinek szellemi alkotáshoz fűződő jogát megsértik - a külön jogszabályban meghatározott védelmen kívül - a személyhez fűződő jogok megsértése esetén irányadó polgári jogi igényeket támaszthatja. A (2) bekezdés szerint a külön jogszabályok hatálya alá nem tartozó szellemi alkotásokat és a személyek vagyoni értékű gazdasági, műszaki, szervezési ismereteit és tapasztalatait érintő védelem körében a jogosult azt is követelheti, hogy az eredményeit elsajátító vagy felhasználó személy részeltesse őt az elért vagyoni eredményben.

A megállapítható tényállás lényege szerint a felperes szabadalmi leírás, majd önkéntes műleírás elnevezésű okiratot nyújtott be a Magyar Szabadalmi Hivatalhoz, amelyben a HM önkéntesi rendszer reformjára vonatkozóan felmerült ötletét, megoldását részletezte. Miután szabadalmi bejelentésként kérelmét nem tartotta fenn, a bejelentésben megvalósuló megoldás, illetve szervezési ismeret és tapasztalatra hivatkozva állította, hogy az alperes e szellemi alkotását jogosulatlanul elsajátította, amelyre tekintettel a Ptk. 87. §-a szerint tartott igényt díjazására. Ebből következően a per tárgya nem kártérítés, hanem szellemi alkotás felhasználása miatti térítés iránti követelés.

A szabadalmi leírás, illetve önkéntes műleírás elnevezésű okiratokból azonban nem állapítható meg, hogy a felperes a Ptk. 86. § (3) bekezdése alá eső olyan szellemi alkotást dolgozott ki, amely társadalmilag széles körben felhasználható és még közkinccsé nem vált. A megoldás ugyanis feltételezi, hogy az az adott kérdés rendszer szintű, teljes körű, bevezethető és alkalmazható megoldását tartalmazza. Ehhez képest a felperes szabadalmi leírása és műleírása ötlet szintjén ismerteti a felperesnek azt az

elképzelését, miként kellene kialakítani tömeges méretű önkéntes tartalékos haderőt, illetve e tartalékos erő elláthatna költségmegtakarítást eredményező módon, őrző-védő feladatokat is. Ennek az ötletnek a rendszerszintű kialakítását és megvalósítását azonban a bejelentés nem tartalmazza, vagy legalábbis értelmezhető módon a megvalósíthatóság szintjén nem tartalmazza, mert abból nem állapítható meg, hogy ki, hol, milyen szervezési tevékenység eredményeként, hogyan tudná azt a tartalékos szervezettel létrehozni, amelynek tagjai a HM létesítmények átmeneti őrzés-védelméről készenléti díj fizetési nélkül gondoskodni tudnának, amely vagyoni megtakarítást eredményezhetne. A Ptk. 86. § (3) bekezdése alá eső „megoldásként” tehát a felperes ötlete nem éri el a szellemi alkotásnak azt a szintjét, amelyre a felperes a Ptk. 87. §-a alapján az alperessel szemben bármilyen igényt érvényesíthetne.

Ugyanígy nem állapítható meg a Ptk. 86. § (4) bekezdése alá eső know-how elsajátítása és felhasználása sem, mert az ötlet szintjén megjelenő elképzelés, hogy egy valaki által felállítandó, a HM-től független, de a HM felügyelete alatt lévő szervezet tagja készenléti díj nélkül kötelezhető legyen HM objektumok átmeneti őrzés-védelmére, nem tárja fel, hogy e megoldandó problémával kapcsolatban a felperes birtokában van annak a komplett szervezési ismeretnek, amely alapján az elképzelése megvalósítható lenne. Ebből következően ilyen ismertettett komplett szervezési ismeret hiányában fogalmilag kizárt annak megállapítása, hogy az alperes a szabadalmi bejelentés megismerése eredményeként jutott e szervezési ismeret birtokába és használta azt fel a HM törvény megalkotásakor, illetve az új önkéntes tartalékos rendszer kidolgozásakor.

Az valóban nem állapítható meg, hogy a felperes állította volna magáról, mely szerint a teljes jogszabályi átalakításra vonatkozóan egy komplex megoldást dolgozott ki. Azonban az sem állapítható meg, hogy a felperes megvalósítható módon hasznát hajtó, megtakarítást eredményező megoldást dolgozott volna ki. Szabadalmi bejelentése tehát valóban csak az ötlet szintjén maradt, amely nem éri el a Ptk. 86. §-ában megkívánt alkotás szintjét. Ebből eredően elsajátított szellemi alkotás, know-how hiányában az alperessel szemben díjazásra sem tarthat igényt.

A felperes szabadalmi bejelentését nem tartotta fenn, így alaptalanul hivatkozott felülvizsgálati kérelmében arra, hogy az alperes megsértette az 1995. évi XXXIII. törvény rendelkezéseit.

A felülvizsgálati kérelem eljárási jogszabálysértésre való hivatkozása téves, ugyanis a Pp. 386/A. § (3) bekezdésének hatályba lépésétől függetlenül .. tanúkénti kihallgatásának módja az ügy érdemére nem hatott ki. Megjegyzendő azonban, hogy a felperes keresete a Ptk. 86. §-a alapján érvényesített szellemi alkotás védelmével kapcsolatos pernek minősült, amely nem esett a Pp. 23. §

(1) bekezdés a) pontja alá, függetlenül attól, hogy a felperes díj megfizetését követelte az alperestől. Ebből eredően nem minősült az ügy kiemelt jelentőségű ügynek. Ahogy azt tehát a jogerős ítélet helyesen megállapította, .. tanú vallomása minden további nélkül értékelhető volt, függetlenül attól, hogy a szellemi alkotás hiányát nem elsősorban .. tanú vallomása, hanem a szabadalmi bejelentés tartalmi értelmezése eredményeként lehetett megállapítani.

Nem látott indokot a Kúria arra, amit a felperes indítványozott, hogy a know-how vonatkozásában kezdeményezze jogegységi határozat meghozatalát, ugyanis nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy a know-how értelmezésével kapcsolatban ellentétes döntések születtek volna. Önmagában az, hogy a felperes a jogerős ítéletnek a szellemi alkotásával kapcsolatos értékelését tévesnek tartja, jogegységi eljárás kezdeményezésére még nem ad alapot.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati eljárási költség megtérítésére nem tartott igényt, így arról rendelkezni nem kellett.

A 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a pereszt felperes köteles az államnak megtéríteni a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Budapest, 2013. június 19.

Dr. Mészáros Mátyás sk. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin sk. előadó bíró, Dr. Baka András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

Vné

tisztviselő